

Kouvolan Kaupunginhallitus

Me allekirjoittaneet saimme kommentoitavaksi vastausta jättämämme valtuustoaloitteeseen ”Omistajaohjauksen antamisesta KSS Energia Oy:lle ja yhtiöjärjestyksen ja rakeenteen muuttaminen, sekä selvitys ko. yhtiön vapaanpääoman käytöstä.

Asian valmistelijana on vastauksen mukaan apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forssell. Kommentti pyynnöstä todetaan. ”Vastauksena valtuustoaloitteeseen annamme seuraavan vastauksen” Epäselväksi jää kuka tai mikä toimitelimen kyseisen vastauksen antaa.

Tuukka Forssell on KSS Energia Oy:n hallituksessa puhe ja läsnäolo-oikeudella, eli hän ei ole ulkopuolinen niihin päätöksiin mitä KSS Energian hallituksessa tehdään. ”Esteellisyysääntelyn kannalta lainsäätäjän mielestä puhe ja läsnäolo-oikeudella hallituksessa mukanaoleva ei ole sivullinen” Näin ollen jää epäselväksi onko Forssell valmistellut asian KSS Energian vai omistajan eli Kouvolan kaupungin puolesta. Lisäksi onko Forssell viranhaltijana kyseisessä asiassa esteellinen hallintolaki 5 ja 6 luku.

Kaupunki ja sen tytäryhtiöt ovat erillisiä oikeustoimihenkilöitä, ” Oikeushenkilö muodostuu joko julkisyhteisöstä taikka kauppaoikeudellisesta tai siviilioikeudellisesta yhteisöstä. Esimerkkejä oikeushenkilöistä ovat valtio, kunnat, yhdistykset ja osakeyhtiöt.” Forsell ei ole KSS Energia Oy:n nimenkirjoittaja eikä ilmeisesti yhtiön nimeämä prokuristi (Prokuralaki §1), joten hänellä ei ole valtuuksia ottaa kantaa yhtiön toiminnasta, jollei yhtiön hallitus ole ollut aloitteen valmistelussa mukana. Siinäkin tapauksessa, jos yhtiön hallitus olisi ollut valmistelussa mukana niin Forssell on asiassa todennäköisesti esteellinen asiaa käsiteltäessä kaupungin toimitelimeissä.

Vastauksessa todetaan ” KSS Energia Oy noudattaa toiminnassaan Sähkömarkkina- ja osakeyhtiölakeja, sähkönmyyntiehtoja sekä kilpailuoikeudellisia velvoitteita, jotka määrittelevät reunaehdot liiketoiminnalle. Sähkömarkkinalaki määrittää, että kunkin verkkoyhtiön toiminta-alueella toimii yksi toimitusvelvollinen sähkönmyyjä, jonka on toimitettava sähköä alueen kuluttaja-asiakkaille toistaiseksi voimassa olevalla toimitusvelvollisella sähkötuotteella, jonka hinnoittelu kaikilla sähköyhtiöillä seuraa markkinahinnan muutoksia.”

Vastauksessa vedotaan Sähkömarkkinalakiin, kuitenkin avaamatta sitä. Sähkömarkkinalain tavoitteena on muun muassa ” hyvä sähkön toimitusvarmuus, kilpailukykyinen sähkön hinta ja kohtuulliset palveluperiaatteet voidaan turvata loppukäyttäjille.” edelleen laissa todetaan, että ” sähkön tuotannossa ja toimituksessa sekä kohtuullisten ja tasapuolisten palveluperiaatteiden ylläpitäminen sähköverkkojen toiminnassa”

Kuntalaisissa todetaan, kunnan on kohdeltava kuntalaisia tasavertaisesti. Aloitteessa lähdetään siitä, että kunnan kokonaan omistaman ja määräysvallassa olevan konserniyhtiön palvelut ja taksat tulee olla kuntalaisille ja kunnalle veroa maksaville toimijoille tasapuolisia ja saman arvoisia.

Osakeyhtiölain mukaan yhtiöjärjestyksessä voidaan määritellä, onko yhtiö tavoitteena tuottaa voittoa.

”Voiton tuottaminen osakkeenomistajille osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on laissa säädetty lähtökohdainen oletus. Mikäli tästä olettamasta halutaan poiketa, tulee asia ilmaista yhtiöjärjestyksessä nimenomaisesti ja selkeästi.”

Laillista estettä ei ole siihen, etteikö yhtiöjärjestyksestä voida muuttaa, eikä laillista estettä ole, etteikö kuntalaisille ja kunnassa veroa maksaville toimiville toimijoille voisi tasapuolisesti hinnoitella taksat samansuuruiseksi. Nyt kunnan omistuksessa olevan yhtiön hinnoittelu on monen kuntalaisen mielestä kohtuutonta eikä täytä tasapuolisuuden toimintaperiaatetta. Omistajan tulisi olla asiasta huolissaan, koska varsin moni saa halvempaa sähköenergiaa muualta kuin kaupungin omistamalta yhtiöiltä.

Vastauksessa todetaan ”KSS Energia Oy myy sähköä koko Suomen alueelle. Keskittämällä sähkönmyynnin vain oman verkkoalueen asiakkaisiin KSS Energia Oy:n asiakaskanta ei volyymiltaan riittäisi kantamaan liiketoiminnasta aiheutuvaa kulurakennetta eikä merkittäviä vakuusvaateita ja rahoituskustannuksia. Valtakunnallinen toiminta ja kasvun hakeminen on välttämätöntä”

Aloitteen tarkoitus ei ole, että KSS Energia Oy keskittäisi sähkön myynnin ainoastaan vain oman verkkoalueen asiakkaille. Aloitteessa olemme huolissaan siitä, hinnoitellaanko energian hinta edullisemmaksi kilpailutetuilla markkinoilla kuntarajojen ulkopuolisille asiakkaille kuin kuntalaisille. Joka on varsin todennäköistä, koska markkinoilta saa edullisempaa sähköä kuin omalta yhtiöltä.

Valtuustoaloitteessa on esitetty, että nyt tulisi tutkia sähkön myyntitoiminnan yhdistämistä Kymenlaakson Sähkö Oy:n kanssa”. Annamme vastauksena, että Kymenlaakson Sähkön kaikki kuluttaja- ja pienyritysasiakkaat siirtyivät Väreelle 1.1.2024. Yritysmyyntin suuret asiakkaat ovat järjestelyn ulkopuolella ja jäävät määräjäksi Kymenlaakson Sähkön asiakkaisiksi.”

Aloitteen jättämisen jälkeen Kymenlaakson Sähkön kaikki kuluttajat- ja pienyritysasiakkaat siirtyivät Väreelle 1.1.2024. Pörssisähkön hinnoittelussa ja seuraamisessa siirrytään lyhyempään jaksotukseen, eli 15 minuutin jaksoihin, joka vaatii entistä kalliimman tietokoneohjelman, jonka hankkiminen todettiin Kymenlaakson Sähkössä liian kalliiksi järjestelmäksi. Nyt Kymenlaakson Sähkön kaikki kuluttaja- ja pienyritysasiakkaat pääsevät volyymiltaan suuremman sähkön myyjän hinnoittelun piiriin, saaden edullisempaa sähköenergiaa mitä KSS energia pystyy toimittamaan. Kymenlaakson Sähkö sai kyseisestä järjestelystä Väreeseen osakkeita, jotka antavat osakkeenomistajalle tuloja.

Koska KSS energia on liian pieni toimija sähkömarkkinoilla eikä pysty tuottamaan kohtuuhintaista sähköenergiaa, niin KSS Energian tulee toteuttaa samaa toimintamallia kuin Kymenlaakson Sähkö, eli KSS Energian kaikki kuluttaja- ja pienyritysasiakkaat tulee siirtää samoilla ehdoilla Väreelle kuin Kymenlaakson Sähkön kyseiset asiakkaat. Aloitteen valmistelussa tulee selvittää kyseinen järjestely ja sen merkitys Kouvolan asukkaille ja pienyrittäjien kannalta. Nyt on vaarana, että ilman tätä järjestelyä, niin paikallisella toiminnalla tuetaan kilpailutettua toimintaa.

”Lämpö Oy:n toimialana on kaukolämmön tuotanto ja myynti sekä maakaasun jakelu ja myynti.”

Aloitteen tarkoituksena on, että Lämpö Oy erotetaan KSS Energiasta omaksi kunnan omistamaksi konserniyhtiöksi. Asialle on vahvat perustelut. Ensinäkin kaukolämpötoiminta on paikallista toimintaa, jolla ei tule tukea kilpailutettua toimintaa, kuten sähkön myyntiä. Sähköyhtiöt ovat energiaviraston alaista toimintaa ja kaukolämpö on kilpailuviraston alaista toimintaa. Vaikka lämpöyhtiö on erotettu kirjainpidollisesti omaksi yhtiöksi niin sen tulos kuitenkin huomioidaan KSS energian konsernitilinpäätöksessä, joka joko parantaa tai heikentää konsernin tilinpäätöstä. Läpinäkyvyyden kannalta on parempi, jos lämpöyhtiö olisi suoraan kuntakonsernin yhtiö.

Kuusankosken aluelämpö Oy, Kouvolan Vari Oy ja Valkeakaasu Oy fuusioitiin yhdeksi yhtiöksi, jonka Kouvolan kaupunki myi omistamalleen KSS Energia Oy:lle. Eli kaupunki myi omaa omaisuuttaan itselleen ja KSS Energia otti kauppahinnan verran lainaa.

Kouvolan Vari Oy Ja Kuusankosken aluelämmön taksat olivat tuolloin suomen halvempia, koska toimintaperiaatteena oli tuottaa energiaa omakustannushintaan. Kyseisten yhtiöiden hinnoittelu oli tuolloin 8 milj. euroa maan keskitasoon verrattuna matalampi, KSS Energia on nostanut taksat yli maan keskitason, jolloin Kouvolan kaukolämpöasiakkaat ovat maksaneet korotetuilla taksoilla kyseisen kauppahinnan korkoineen. Josta kaupungin osuus on 25% eli vuositasolla ja korotuksen osalta 2 milj. euroa vuodessa. Joten KSS Energian

maksamasta tuloutuksesta maksaa kaupunki itse vähintään 2 milj. euroa, joka näkyy korotuksena kaupungin tilahallinnon tilavuokrissa.

Vastauksessa ei kerotta jakokelpoisten voittovarjon määrästä ja sen käytöstä. Jakokelpoiset voittovarat ovat omistajan käytettävissä olevaa varallisuutta, joka tulisi tulouttaa omistajalle. Jakokelpoisten voit varjon käytöstä ei säädetä osakeyhtiölaissa, niin kuin valmistelussa annetaan ymmärtää. Määrällisesti jakokelpoisia voittovaroja tulee vähentää niin, että ne näkyvät alenevissa kuntalaisten energiahinnoissa.

Nyt asia on valmisteltu varsin puutteellisesti. Valmistelussa on katsottu ensinäkin KSS Energian etu, sekä Kaupungin edut. Asiaa ei ole valmisteltu kokonaisvaltaisesti, eli kuntalasten etu on jäänyt omistajan eli kunnan ja sen omistaman yhtiön edun jalkoihin.

Aloite tulee valmistella uudelleen ulkopuolisen asiantuntijan toimesta, jossa ensinäkin kerrotaan jakokelpoisten voittovarojen määrä ja käyttö. Taloudelliset selvitykset lämpöyhtiön kirjanpidosta ja lämpöyhtiön tuloksen käyttämisestä. Valmistelussa tulee selvittää lämpöyhtiötoiminnan eriyttämisen kuntakonsernin alaisuuteen, sen hyvät ja huonot puolet. Samoin tulee valmistelussa selvittää KSS Energian tasapuolinen hinnoittelu kuntalaisille ja kuntaan veroa maksaville toimijoille. Vaihtoehtoisesti on selvitettävä KSS Energian sähkön myyntitoiminnan myymisestä esim. Väreelle samoin ehdoin kuin Kymenlaakson Sähkö myi osan myyntitoiminnastaan, Kouvolan kaupunki on osaomistajana Kymenlaakson sähkössä. Joten kaupungilla on tiedossa ne perustelut millä Kymenlaakson Sähkö kyseiset järjestelyt tekivät.

Antamamme kommentit aloitteen valmistelusta tulee antaa aikanaan valtuuston tietoon, kun aloitetta käsitellään valtuuston kokouksessa.

Kouvola 29.2. 2024

Anssi Tähtinen      Vesa Vainio